

ΕΥΡΩΠΗ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ (του Paul Mason)

Η Ευρώπη μετατρέπεται σε μια ήπειρο χωρίς δημοκρατία όπου η ισχύς έχει περισσότερη σημασία από τον νόμο

Μόνο οι τράπεζες, οι παγκόσμιες εταιρείες και οι πάμπλουτοι έχουν οποιαδήποτε ισχύ ενάντια σε αυτό το απρόσωπο ημί-υπέρκρατος. Είχαμε τις αντίπαλες εκρήξεις, στις οποίες χυδαία επιτηδευμένες διασημότητες και κακόγουστοι άνδρες με κοστούμια αντάλλαξαν κοινότοπες απόψεις για την Ευρώπη. Τώρα θα μάθουμε τα νέα: ο David Cameron αναγκάζεται να γράψει τις απαιτήσεις του, προτού αρχίσουν οι άλλες κυβερνήσεις της ΕΕ τις διαπραγματεύσεις. Όλα αυτά στο πλαίσιο της προετοιμασίας για τη διεξαγωγή δημοψηφίσματος του οποίου η ημερομηνία δεν έχει οριστεί ακόμα.

Το να σημειώνεις διάφορα πράγματα στο χαρτί είναι καλό – και πολύ σπάνια γίνεται στη διεθνή διπλωματία. Το τι νομίζετε ότι είναι λάθος με την ΕΕ, και το τι θέλετε να γίνει γι 'αυτό, θα διαφέρει ευρύτατα ανάλογα με το πού ακριβώς ζείτε στη Βρετανία, την τάξη, την ηλικία και τα ιδανικά σας. Έχω το προαίσθημα ότι, αν όλοι το κάναμε αυτό, και συγκεντρώναμε τα αποτελέσματα σε κάποια τεράστια βάση δεδομένων, το πραγματικό πρόβλημα με την Ευρώπη θα αναδυόταν. Είναι δύναμη – και η έλλειψη δημοκρατικού ελέγχου πάνω σε αυτήν.

Δεν έχω καμία προηγούμενη εχθρότητα προς την ΕΕ. Αλλά την πρώτη φορά που θα χρειαστεί να σύρετε ολόκληρο εξοπλισμό τηλεοπτικών παραγωγών γύρω από τις σκάλες και σήραγγες στο Rond-Point Schuman στις Βρυξέλλες, κάτω από το εχθρικό βλέμμα των ενόπλων Βέλγων μπάτσων, θα αρχίσετε να συνειδητοποιείτε πόσο άνιση δύναμη υπάρχει σε αυτό το ημι-

υπερκράτος. Η αρχιτεκτονική της εξουσίας στις Βρυξέλλες είναι απρόσωπη: φαίνεται να ενσαρκώνει τη βούληση να διαλύσει τις πολιτικές παραδόσεις και να τις μετατρέψει σε ένα μονόλιθο.

Το τεράστιο μέγεθος των Διευθύνσεων της ΕΕ τις καθιστά ευπαθή σε δύο μόνον είδη επιρροής: τις παγκόσμιες εταιρείες και τα παν-εθνικά lobby της βιομηχανίας. Αυτό σημαίνει ότι, για τις επιχειρήσεις, είναι σχεδόν αδύνατο να ασχοληθεί η Ευρώπη με εσάς αν δεν έχετε τεράστιο μέγεθος, ή θα είναι έτοιμοι να βάλουν κάποιο συγκεκριμένο συμφέρον σας στην ατζέντα ενός τομέα, η οποία θα πρέπει ακολουθήσει όλη την διαδικασία του πρωτοκόλλου. **Για τους μεμονωμένους πολίτες, τα πράγματα είναι χειρότερα.** Η μόνη πραγματική εξουσία να επηρεάζει τις τεράστιες γραφειοκρατικές δομές της Ευρώπης πρέπει να εκφράζεται μέσα από ένα από τα δύο κανάλια: την Βρετανική κυβέρνηση και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο. Η Επιτροπή δεν είναι υπόλογη στο Κοινοβούλιο, και η Κεντρική τράπεζα φαίνεται να λογοδοτεί μόνο στην Άνγκελα Μέρκελ.

Κατά το παρελθόν έτος, στις δύο περιπτώσεις που δοκιμάστηκε, η ευρωπαϊκή αλληλεγγύη κατέρρευσε. Οι επικριτές λένε ότι η Ελλάδα διαλύθηκε από την Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, η οποία υποτίθεται ότι θα την κρατούσε φερέγγυο. Δεν υπήρξε καμία δημοκρατική έννομη προστασία. Τα πολλά εκατομμύρια των ανθρώπων που είδαν το hashtag διαμαρτυρίας **#ThisIsACoup** δεν είχε κανένα τρόπο – ακόμη και έμμεσα – να επηρεάσει τις δράσεις της Επιτροπής και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας. Στη συνέχεια, οι πρόσφυγες από τη Συρία και παραπέρα εισέρρεαν μέσα από τα Βαλκάνια, δύο βασικά στοιχεία της νομικής αρχιτεκτονικής κατέρρευσαν: **η συμφωνία του Σένγκεν, η οποία εγγυάται την ελεύθερη κυκλοφορία μεταξύ ορισμένων κεντρικών πολιτειών, είχε ανασταλεί.** Και η συνθήκη Δουβλίνο III, η οποία αναγκάζει την απέλαση των μεταναστών στην πρώτη χώρα εισόδου τους στην ΕΕ, επίσης αγνοείται.

Είναι δύσκολο να αποφευχθεί το συμπέρασμα: Η Ευρώπη γίνεται μια ήπειρος όπου η ισχύς έχει μεγαλύτερη σημασία από το νόμο. Η Γερμανία ανάγκασε την Ελλάδα να δεχτεί ένα πρόγραμμα

που θα καταστρέψει την οικονομία της και να απογυμνώσει το κράτος από τα περιουσιακά στοιχεία για τα επόμενα 50 χρόνια. Μισό εκατομμύριο άνθρωποι αναγκάστηκαν να φύγουν πέρα από τα σύνορα με τέτοιον τρόπο που όλες οι μορφές της ρητορικής κατά της μετανάστευσης δεν θα μπορούσαν να σταματήσουν. Αυτό είναι εξαιρετικό για 'αυτούς: αλλά όχι για τις χιλιάδες των υπό-σαχάριων μεταναστών που είναι παγιδευμένοι σε βίαιες φτωχογειτονιές σε όλη τη Βόρεια Αφρική. Πρέπει να σαπίζουν εκεί, μόνο και μόνο επειδή δεν έχουν τη δύναμη να κάνουν ό, τι έκαναν οι Σύριοι. Οι επιχειρήσεις και οι πολιτικοί έχουν επίσης αρχίσει να κατανοούν ότι, στην Ευρώπη, η δύναμη είναι δίκαιο. Η Uber, η οποία έχει αντιμετωπίσει απαγορεύσεις στην Ισπανία και έγινε έφοδος στα γραφεία της τρεις φορές στην Ολλανδία, έχει μόλις κηρυχθεί νόμιμη στο Ηνωμένο Βασίλειο.

Πρώτα αξιώνουν ένα νέο επιχειρηματικό μοντέλο και μετά βλέπουν αν είναι νόμιμο: αυτό φαίνεται να είναι το πλέον φυσιολογικό. Στην Ευρώπη, το αποτέλεσμα φαίνεται να είναι σαν «χτύπα και χάσε». Τόσο η δράση και οι αντιδράσεις κατέδειξαν κάτι που γνωρίζουν όλες οι κυβερνήσεις πόλεων στην Κίνα: όταν

η εκτελεστική εξουσία είναι μακριά και ο νόμος είναι ληθαργικός, η αυθαίρετη επιδίωξη του ατομικού συμφέροντος είναι ο πιο αποτελεσματικός τρόπος δράσης.

Για το λόμπι “υπέρ της παραμονής”, στην πορεία προς το βρετανικό δημοψήφισμα, το ισχυρότερο επιχείρημα θα είναι η έλλειψη πραγματικών εναλλακτικών λύσεων για την ένταξη στην ΕΕ. Σίγουρα, ας κάνουμε 50 διμερείς εμπορικές συμφωνίες και ας πουλήσουμε πωλούν τις υποδομές μας στην Κίνα – αλλά δεν νομίζω ότι αυτό έχει κάτι να δώσει στο status της Μεγάλης Ισχύος για το Ηνωμένο Βασίλειο. Θα σημαίνει το αντίθετο – όπως ξεπουλάμε τις διπλωματικές θέσεις μας και την ατζέντα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων για χάρη των επενδυτικών συμφωνιών και της ασφάλειας της ενέργειας. Αλλά το επιχείρημα «όλα είναι μια χαρά και οι ασκούντες κριτική είναι μόνο οι εθνικιστές» δεν πιάνει επίσης. Ακριβώς όπως το ευρώ καταστρέφει τις οικονομίες της νότιας Ευρώπης, τα θεσμικά όργανα της ΕΕ θα μπορούσαν να καταστρέψουν την ευρωπαϊκή αλληλεγγύη.

Τα δικά μου γραπτά αιτήματα θα επικεντρωθούν στην ανισορροπία της δύναμης και την τάση να την χρησιμοποιούν αυθαίρετα. Για να είναι η ΕΕ ένα νόμιμο κράτος, ακόμα και ασθενές, το νομοθετικό της σώμα πρέπει να ελέγχει την εκτελεστική του εξουσία. Το κράτος δικαίου σημαίνει ταχεία αποκατάσταση και να ανεπτυγμένη συμμόρφωση: αλλά το ευρωπαϊκό δίκαιο, δεν είναι ούτε γρήγορο ούτε επιβάλλεται χωρίς κοστοβόρα αναδρομική δικαιοσύνη. Η τάση της ΕΚΤ να λαμβάνει πολιτικοποιημένες και αυθαίρετες ενέργειες δεν είναι απλώς ένα πρόβλημα για τις χώρες του ευρώ, αλλά το σύνολο του εγχειρήματος. Εν τέλει, η εξουσία για την είσοδο νέων μελών πρέπει να βρίσκεται στους υπάρχοντες πληθυσμούς. Το λογότυπο της ΕΕ είναι στο διαβατήριό μου: πριν να επεκταθούν τα σύνορα του εν λόγω θεσμού στο Ιράκ (μέσω Τουρκίας) ή την εμπόλεμη ζώνη του Ντόνετσκ (μέσω της Ουκρανίας), θα ήθελα όχι μόνο μια ψηφοφορία, αλλά και το δικαίωμα του βέτο.

Αυτό το πρόβλημα της εξουσίας είναι τόσο μεγάλο που και οι δύο πλευρές στο δημοψήφισμα έχει έννομο συμφέρον στο να αγνοούν το

πρόβλημα. Ακόμα και αν φύγουμε (από την ΕΕ), θα εξακολουθεί να είναι ένα πρόβλημα για τη Βρετανία το αν υπάρχει μια ανισορροπία δύναμης μεταξύ ατόμων και θεσμών στο εσωτερικό της ΕΕ. Η παράταξη υπέρ της ΕΕ φαίνεται πρόθυμη να ανεχθεί μια ψυχρή σε αποδοχή αλλαγή, αφήνοντας γενιές Ευρωπαίων να ζουν σε μια ημι-δημοκρατία. Η πραγματική δύναμη, εν τω μεταξύ, βρίσκεται στις μεγάλες επιχειρήσεις, τις τράπεζες και τις ελίτ.

Και εδώ είναι το πιο περίεργο πράγμα: για όλη την εξουσία που συγκεντρώνεται στην κορυφή, η ΕΕ δεν διαθέτει τη βούληση να λειτουργήσει σκόπιμα στο πολυπολικό παγκόσμιο σύστημα εξουσίας. Γνωρίζουμε, περίπου, τι θέλουν οι ΗΠΑ. Το ίδιο ισχύει και για την Κίνα και τη Ρωσία. Ρωτήστε την Ευρώπη τι θέλει- στην Ουκρανία, τη Συρία ή το Αρκτικό κύκλο – και δεν θα λάβετε απάντηση. Σε έναν πολυπολικό κόσμο, στον οποίο οι ζώνες του χάους επεκτείνονται, τα αποτελεσματικά κράτη με σαφείς διπλωματικούς στόχους και κόκκινες γραμμές έχουν σημασία.

Του Paul Mason, The Guardian

Μετάφραση αποκλειστικά για το Νόστιμον ήμαρ: Γκουσδουβάς Γ. Χρήστος

Πηγή: Νόστιμον ήμαρ, nostimonimar.gr

Φωτογραφία: commons.wikimedia.org